

[Preben Lange]

muts vegne udtalt, at vi har forståelse for rigets økonomiske problemer, og at vi absolut gerne vil være solidariske. Men jeg gad vide, om folketingets medlemmer er klar over, at Grønlandsrammen med den seneste nedskæring siden hjemmestyrets indførelse, altså de sidste fem år, reelt er blevet nedskåret med over 300 mill. kr., heraf langt den største del i den nuværende regerings tid. Der er altså nu over 300 mill. kr. mindre til rådighed hvert år, og det er et stort beløb i Grønland.

Dette er sket på trods af alle gode ønsker her i folketinget om at give hjemmestyret en god start og på trods af to barske isvintre, som næsten har ødelagt Grønlands spirende erhvervsliv og forringet både hjemmestyrets og kommunernes indtægtsgrundlag, samtidig med at de sociale udgifter er blevet stærkt forøget. Hvis sådanne klimaforværringer var indtrådt i andre dele af riget, ville man have kaldt det en katastrofe, og man ville have bevilget ekstraordinær hjælp til de hårdst ramte erhverv.

Men hvad har regeringen så gjort over for Grønland? Man har konstateret, at staten på grund af isvintrene ikke har kunnet bruge sine bevillinger, især i 1983, hvor der er et mindreforbrug på 132 mill. kr. Regeringen nægter derefter at genbevilde dette beløb vel vidende, at man derved yderligere belaster anlægsplanerne i de kommende år, og herudover kommer regeringen så oven i købet med besparelseskrap på 30 mill. kr. Er det solidaritet? Er det at vise forståelse for Grønlands vanskelige situation?

I en tid, hvor staten overdrager betydelige opgaver til hjemmestyret og i et hurtigere tempo end forudsat af hjemmestyrekommisionen, men i øvrigt i overensstemmelse med den siddende regerings ønsker, må det være et naturligt krav fra hjemmestyret, at der gives rimelige overgangsvilkår, så hjemmestyret får mulighed for at administrere opgaverne på samme vilkår, som staten har haft.

Enhver form for fornuftig økonomisk planlægning i hjemmestyret har været umuliggjort af tilbagevendende besparelser på Grønlandsrammen de seneste år. Hvis dette fortsætter, når de virkelig store statsopgaver, KGH og GTO, er overdraget til hjemmestyret, vil det kunne medføre kaotiske økonomiske forhold i Grønland, fordi det offentlige i Grønland varetager betydelig flere områder

af samfundsøkonomien, end tilfældet er i Danmark, hvor den private sektor er et meget væsentligt element i den økonomiske politik.

Nedskæringerne har samtidig den virkning, at beskæftigelsesmulighederne formindskes i en periode, hvor de virkelig store årgange af unge mennesker tilgår arbejdsmarkedet. Det høje ting er bekendt med de mange ubehagelige konsekvenser, ungdomsarbejdsløshed giver i Danmark – det er tydeligt fremgået af utallige debatter. Jeg kan oplyse tinget om, at konsekvenserne i Grønland er endnu værre, ikke blot økonomisk i form af forøgede sociale udgifter, forhøjet skattetryk osv., men især fordi den nye generation mister troen på fremtiden.

Vi har somme tider en fornemmelse af, at alle disse økonomiske ulykker sker, fordi vi har tilladt os at have en anden opfattelse end regeringen af, hvordan samfundsøkonomien skal tilrettelægges, og fordi vi har tilladt os at melde os ud af EF. EF-udmeldelsesvilkårene er fra alle sider blevet omtalt som meget rimelige for Grønland, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at Danmark så sandelig også høster fordele af udmeldelsen. Eksempelvis kan jeg nævne, at ca. 40 danske kommuner ifølge EFs oplysningskontor kan forvente at modtage 80-90 mill. kr. fra EFs regionalfond som en direkte følge af Grønlands udtræden.

Forud for udmeldelsen tilkendegav et enigt folketing, at konsekvenserne af udmeldelsen fuldt ud måtte bæres af Grønland selv. Dette skete ud fra en antagelse af, at Grønland ville blive dårligt stillet uden for EF. Vi accepterede denne danske holdning. Når det nu viser sig, at forudsætningen ikke holdt, men at Danmark-Grønland set under ét har opnået fordele, så må det være rimeligt, at dette også kommer Grønland til gode, og at man i hvert fald ikke forringer Grønlands økonomiske situation ved besparelser.

Efter siumuts opfattelse har Grønland allerede bidraget så rigeligt til firkløverregeringens genopretningspolitik, at grænsen for, hvad vi kan klare, er nået, og vi må derfor henstille så kraftigt, som det er muligt, til regeringen at friholde Grønland for nedskæringer i de kommende år.

Regeringen må nu erkende, at Grønland på grund af sine geografiske og klimatiske forhold ikke kan sammenlignes med amter